

Hagastaden dp 1 - riktlinjer för arkitektonisk gestaltning och samordning version 2017-10-05

Inledning

Dessa riktlinjer baseras på gällande gestaltningsprogram för Hagastaden, Hagastaden den täta stadens attraktionsplats del 1 och 3. För detaljplanerna två och tre kommer särskilda kvalitetsprogram för gestaltning att tas fram.

I riktlinjerna beskrivs, i förkortad form, de bärande principerna för gestaltningen i Hagastaden. Principerna från gestaltningsprogrammet är kompletterade med förhållningssätt som utvecklats under det fortsatta projekteringsarbetet av dp 1. För fördjupade resonemang kring gestaltningen hänvisas till "Hagastaden – den täta staden attraktionskraft del 1 och 3. Gestaltnings- och kvalitetsprogram för Norra stationsområdet" samt "Hagastaden. Fördjupat gestaltnings- och funktionsprogram. Parker, torg och gator – Dp1".

Topografin, parklandskapet och stadsfrontens linjer

Vasastadens klassiska nord-sydliga riktning är utgångspunkt när innerstaden expanderar norrut. Gatustråken förenas med stadsmönstret på Karolinskaområdet. Området växer fram längs axlarna Solnavägen, Gävlegatan och Hälsingegatan.

Hushöjderna understryker topografins rörelse. Vid Norrtull och Torsplan bryter högre torn igenom stadssiluetten.

Det nya områdets bärande motiv i öst-västlig riktning är Hagaesplanaden/Norra Stationsparken - ett grönt långsträckt parkrum. I nord-sydlig riktning knyter den gröna Hälsingegatan till parkrummen inom Norra Hagastaden (Karolinska).



Arkitektoniskt tema

Ett genomgående arkitektoniskt tema på Stockholms malmar är en konsekvent tillämpning av en klassicistisk komposition med resliga sockelvåningar, tydliga bostadsentréer och individualistiskt utformade fasader. Fasadernas variation inom givna ramar har gett stenstaden en karaktäristisk kombination av rytm, variation och enhetlighet. Detta tema ska avspeglas i utformningen av byggnaderna inom Hagastaden. Den arkitektoniska pluralismen i Hagastaden utgår från varje trapphusenhet för att skapa en händelserik gatumiljö. En varierad höjdskala förstärker ytterligare områdets arkitektoniska vitalitet.

Huvudtema

- Klassiska stenstaden i modern tolkning, med tydliga sockelvåningar, förhöjd entréport.

Överordnade gestaltningsmotiv

Det offentliga rummet

Det offentliga rummet ges högsta prioritet. Utvidgning av stenstaden förutsätter att innerstadens offentliga rum på ett naturligt sätt kan ingå i den nya stadsdelen. Det gäller både gatusträckningar och park- och torgrum.

Alla gator och stråk är genomgående och öppna för allmänheten. Gatorna gestaltas individuellt efter deras specifika läge och topografi. Solnavägen, Gävlegatan och Hälsingegatan kopplar vidare in i Norra Hagastaden. Hagaesplanaden, via gång- och cykelstråk parallellt med Värtabana och Norra Stationsgatan kopplar i öst-västlig riktning.

En sammanhållen och samtidigt omväxlande stadsbild uppnås genom byggnadernas rytmiserande fasader med tydliga och högresta entréer.

Parken

Norra Stationsparken förbinder, via Hälsingegatan, Vasastaden med sjukhusparken på Karolinska. Parken är en viktig grön lunga i den centrala delen av Hagastaden. Norra Stationsparken fungerar både som kommunikationsrum och uppehållsrum. Lek- och aktivitetsytor har hög prioritet som viktiga målpunkter för barn och ungdomar. Parken delas upp i större och mindre parkrum med olika teman för att bättra klara besöksstrycket.



Torsplan och Solnavägen

Stadsfronten flyttar norrut mot Hagaplan och kommungränsen till Solna. Solnavägen omvandlas till en trädplanterad gata som förbinder Solna centrum med Stockholms innerstad. Vid Torsplan skapas Hagastadens kommersiella centrum.

Längs Solnavägen formuleras den urbana koden som horisontella volymer för att förbereda och dramatisera upplevelsen av tornparet. Den horisontella karaktären kan uttryckas på många sätt.

Hagaplan

Hagaplan är ett större torg med tydliga funktioner. Torget är en länk mellan Stockholm och Solna och har en stor potential att bli befolkat stora delar av dygnet. Torget är en viktig omstigningsplats för allmänna kommunikationer. Torget utformas utifrån en målsättning med tydlig zonindelning med olika karaktärer inom ramen för en sammanhållen torgidentitet.

Norra Stationsgatan

Norra Stationsgatan kommer även i framtiden att vara en trafikerad gata. Gestaltningen understryker gatans boulevardkaraktär med trädplanteringar som påminner om stadens gamla stadsfront.

Riktlinjer för färgsättning

I gestaltungsprogrammet förutsätts att fasader i huvudsak är i puts. Andra material kan dock provas, men bör då förhålla sig riktlinjerna för färgsättning. I den yttre färgsättningen ska man känna igen den typiska färgskala som är karaktäristisk för stora delar av Stockholms putsfasader, samtidigt som färgerna ska särskilja sig från kontorsbyggnaderna söder om och institutionsbyggnaderna norr om området.

- Den utvändiga färgsättningen ska underordna sig kvarterens kraftfulla arkitektur.
- Färgpaletten varierar från ljus grå, varmgrå, beige, ljus ockragula och ljusbruna färger. För vissa delar av området kompletteras denna färgskala med grågröna färger och för andra områden med varmare/mer rödaktiga färger.
- Tornbyggnaderna mot parken ska ha olika färger inom samma kvarter.
- Fasaderna som möter befintliga kontorshus på Norra Stationsgatan och de tegelröda institutionsbyggnaderna i Solna ska ges ljusa färger, som kontrast till de mörka befintliga fasaderna.



- Institutionsbyggnaderna närmast Karolinska samt byggnaderna på Bellmansterrassen ges fasadfärger ur den lite mörkare och rödare delen av paletten, gärna med inslag av tegel eller tegelröda putsfärger.
- Starkt kulörta fasadfärger och stora kontraster mellan angränsande huskroppar ska undvikas.
- Fasader mot bostadsgårdar ska ges en ljus färgskala för att gården och rum mot gården ska upplevas som så ljusa som möjligt.

Riktlinjer för gestaltning

Fasaden

Riktlinjer

- Den arkitektoniska variationen ska utgå från varje trapphusenhet och ska bidra till en händelserik gatumiljö där rytm och variation kan utvecklas.
- För kvarterens hörntorn är den arkitektoniska samordningen annorlunda. Individualism och växlingar i höjd och form ska prägla tornraderna i öst-västlig riktning. Den gestaltungs-mässiga variationen måste dock hålla sig inom stenstadens tema för att stadsbilden inte ska bli för orolig. Stora glas- och plåtfasader ska undvikas.
- Stenstadens tema med klassisk fasadkomposition där resliga sockelvåningar, tydliga bostadsentréer och individualistiskt gestaltade fasader har rytmiserat och berikat gaturummen, ska gälla även för Hagastaden.
- För gatufasader med offentlig karaktär gäller att bottenvåningen och våningen en trappa upp ges ett särskilt uttryck som markerar den offentliga karaktären.
- Den enskilda trapphusenheten ska artikuleras inom ramen för huvudtemat. Det kan ske genom förskjutning i höjdled eller medveten rytmisering av fönsteröppningarna kring entréerna.
- Fasaderna i området ska ges en stram komposition och en homogent bearbetad yta. Den putsade väggen dominerar, men även andra material kan prövas.
- Sockelvåningar ska särskiljas från övrig fasad och markeras med högre kvalitets och detaljeringsgrad både vad gäller utformning och materialval. Att arbeta med reliefverkan är ett sätt att uppnå en variation.
- För att uppnå en spontan variation krävs samordning mellan byggherrar/arkitekt inom samma kvarter och mellan intilliggande kvarter så att väl avvägda skillnader åstadkoms.



Redovisning

Färgsatta fasader i skala 1:500.

Entrén**Riktlinjer**

- Entréporten är viktiga symbolbärare. En förhöjd port tar ned byggnadens höjdskala. Entrépartier utformas med en högre materialkvalitet än övriga fönster och dörrar.
- Entréportarna ska vara indragna från huslivet och vara av trä.
- Snickerierna ska variera för respektive trapphus. Trapphusets interiör kan med fördel exponeras mot det offentliga rummet.

Redovisning

Principutformning framgår av fasader. Detalj i skala 1:200.

Fönster**Riktlinjer**

- Fönstrens utformning och placering bör eftersträva enhetlighet inom en och samma trapphusenhet. Dimensionerna ska visas särskild uppmärksamhet med tanke på den ovanligt höga exploateringsgraden och för att säkerställa god belysning i bostäderna.
- Fönsterbågar i fasad ska ges mörkare färger än fasaderna. Klassiska färger som grått, grågrönt och brunt bör användas. Starka accentfärger bör undvikas.

Redovisning

Placering framgår av fasader. Färgsättning redovisas i bild och/eller text.

Balkongen**Riktlinjer**

- Användandet av balkonger måste övervägas från fall till fall. Försiktighet iakttas vad gäller storlek och gestaltningens detaljer för att inte ytterligare minska de trånga gårdarna.
- Stora utanpåliggande balkonger ska undvikas. Små utanpåliggande balkonger ska placeras med hänsyn till fasadkompositionen. Balkongräcke och betongplatta bör gestaltas med stor omsorg och variation.
- Balkongräcken i plåt, betong eller annat ogenomskinligt material ska ges en färg snarlik fasaden eller fönstersnickerierna. Pinnräcken ska vara svarta, mörkgrå eller



eventuellt i fönsterfärg. Räcken i glas eller plexiglas ska vara ofärgade eller endast diskret tonade.

Redovisning

Perspektiv.

Taklandskapet

Riktlinjer

- Takyterna bör behandlas varierat och med stor omsorg. Takbeläggningsmaterial ska väljas med tanke på utsikten från områdets tornbyggnader. Taklandskapet ska präglas av utomhusterrasser med utsiktsmöjligheter och rekreation. Detta gäller både kvarterets lägre delar som torndelarna.
- Plåt på tak ges neutrala färger som svart, mörkgrått eller zinkgrått. Taklandskapet får gärna variera.

Redovisning

Plan i skala 1:500.

Gården

Riktlinjer

- De privata gårdarna exponeras visuellt mot det offentliga rummet, vilket är berikande för stadsrummet, men med en tydlig markering av den privata sfären genom grind eller entréport.
- Arkitektonisk samordning mellan fastighetsägarna kring gårdsrummen är viktigt. Gårdsrummen är öppna mot både norr och söder för att skapa utblickar och släppa igenom ljus till de trånga gårdsrummen. Gårdsfasaderna måste vara ljusa för att reflektera ljus. Gårdens markmaterial ska vara ljusa naturstenshällar eller grus.

Redovisning

Längd- och tvärsektioner i skala 1:500.

Gestaltningsbeskrivning

Syfte

Gestaltningsbeskrivningen är ett dokument som tas fram av byggherren i samband med markanvisning och utgör en bilaga till exploateringsavtalet. Syftet med gestaltningsbeskrivningen är att



säkerställa en god utformning och hög kvalitet i gestaltningen av byggnader och offentliga rum samt utgöra underlag och stöd för bygglovsprövningen.

Beskrivningen innehåller en redovisning av bebyggelseförslag och hur de riktlinjer och kvalitetskrav som anges i det övergripande gestaltningsprogrammet för Hagastaden uppfylls. Beskrivningen ska även visa hur förslaget samordnas med omgivande miljö.

Förändringar i förhållande till gestaltningsprogrammet för Hagastaden är möjliga med samma eller högre kvalitetsnivå.

Redovisning

Redovisas med text och bild. I redovisningen beskrivs fasader, material, färgsättning och gård. Texten ska illustreras med fasader, perspektiv som visar gård och gaturum (antal perspektiv beror på vad som är relevant att visa för förståelsen av projektet), relevanta detaljer och sektioner.